

NOVI PROPISI U VEZI SA OSIGURANJEM

U članku su prikazani novi propisi koji sadrže odredbe o osiguranju, a koje je Narodna skupština republike Srbije donela u drugoj polovini 2010. godine

Ključne reči: osiguranje, reosiguranje, penzijski fondovi, životno osiguranje, neživotno osiguranje, zakoni

Mr Slobodan N. Ilijić

Član Predsedništva

Udruženja pravnik Srbije

Na zasedanju održanom 28. jula 2010. godine Narodna skupština Republike Srbije donela je Zakon o trgovini. Objavljen je u „Službenom glasniku RS“, br. 53/2010 od 29. jula iste godine. Zakon je stupio na snagu 6. avgusta 2010, a početak primene pomeren je za 1. januar 2011. godine. Danom početka primene ovog zakona prestali su da važe istoimeni savezni zakon iz 1993. godine, sa svim kasnijim izmenama i dopunama, zatim Zakon o uslovima za obavljanje prometa robe, vršenje usluga u prometu robe i inspekcijom nadzoru iz 1996, sa svim kasnijim izmenama i dopunama, i najzad, Zakon o cenama iz 2005. godine. U glavi III Zakona – *Vrste trgovine* – pominje se osiguranje. U četvrtom odeljku te glave, gde su regulisane sve specijalizovane usluge u prometu robe (član 29), izričito se navodi da usluge osiguranja robe spadaju u specijalizovane usluge u prometu robe (član 29. tačka 2).

U „Službenom glasniku RS“, br. 54/2010 od 4. avgusta 2010, Vlada Republike Srbije objavila je Uredbu o klasifikaciji delatnosti. Ovaj pravni akt stupio je na snagu 12. avgusta 2010. godine. Celokupna delatnost osiguranja svrstana je u Sektor K pod nazivom *Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja*. Unutar ovog sektora razvrstana je oblast br. 65 pod nazivom *Osiguranje, reosiguranje i penzijski fondovi, osim obaveznog socijalnog osiguranja*. Oblast 65 iz navedene uredbe podeljena je dalje na tri grane: 1) *Osiguranje* 65.1.; 2) *Reosiguranje* 65.2.; 3) *Penzijski fondovi* 65.3. Svaka od ove tri grane sadrži u sebi grupe poslova kao uže klasifikovane celine. U okviru prve grane *Osiguranje* precizirane su dve grupe poslova: 1) 65.11. *Životno osiguranje*; 2) 65.12. *Neživotno osiguranje*.



Životno osiguranje opisano je tako da „obuhvata usluge putem prodaje polisa životnog osiguranja i rentnog (anuitetnog) osiguranja, polisa osiguranja od invaliditeta, od smrti izazvane nesrećnim slučajem i od gubitka dela tela ili oštećenja funkcionalnosti telesnih organa (sa značajnim elementima štednje ili bez njih)“.

Neživotno osiguranje opisno je prikazano na sledeći način: (1) „pružanje usluga osiguranja, osim usluga životnog osiguranja“; (2) „od nesreća i požara“; (3) „zdravstveno osiguranje“; (4) „osiguranje putnika“; (5) „osiguranje imovine“; (6) „osiguranje motornih vozila, brodova, aviona, transportno osiguranje“; (7) „od novčanih gubitaka i od odgovornosti“; (8) „standardizovane garancijske šeme, na primer, kreditne garancije u skladu s principima neživotnog osiguranja koji se odnose na procenu rizika, formiranje rezervi itd“.

Što se, pak, tiče druge grane – *Reosiguranja* – opis je „obuhvatio preuzimanje ukupnog rizika ili dela rizika u vezi s postojećom polisom osiguranja inicijalno izdatom od strane društava za osiguranje“.

Treću granu čine *Penzijski fondovi* – sa samo jednom grupom poslova, definisanom tako da obuhvata „pravne subjekte, tj. fondove (planove ili programe) organizovane u cilju isplate penzija isključivo za članove fonda ili zaposlene kod ulagača u penzijski fond“. Takođe, naziv *Penzijski fondovi* obuhvatio je „pojedinačne i grupne penzijske planove, planove sa unapred utvrđenim isplatama penzija, kao i planove gde se visina penzije utvrđuje na osnovu doprinosa, tj. ulaganja članova“. I ostali poslovi iz delatnosti osiguranja predviđeni su u sektoru K, ali u samostalnoj oblasti 66. pod nazivom *Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju*. Konkretno, u grani 66.2, pod nazivom *Pomoćne delatnosti u osiguranju i penzijskim fondovima*, opis je obuhvatio delatnost zastupnika i posrednika u prodaji polisa i administrativnih usluga povezanih sa osiguranjem i penzijskim fondovima, kao što su obrada odštetnih zahteva, likvidacija šteta i posredovanje u regulisanju odštetnih zahteva (Third Party Administration – TRA). Svi poslovi iz ove grane razvrstani su dalje u sledeće tri grupe: (1) 66.21 – *Obrada odštetnih zahteva i procenjivanje rizika i šteta*; (2) 66.22 – *Delatnost zastupnika i posrednika u osiguranju*; (3) 66.23 – *Ostale pomoćne delatnosti u osiguranju i penzijskim fondovima*.

Pogdegdje, navedena uredba sadrži rubriku *Tumačenje*, kao i rubriku *Napomena*, pa je jedno takvo tumačenje glasilo: „Obrade odštetnih zahteva i procenjivanje rizika i šteta“ sastoji se od „pružanja administrativnih usluga osiguranja

kao što su obrada i namirenje odštetnih zahteva“. U okviru naimenovanja „obrada odštetnih zahteva i procenjivanje rizika i šteta“ opis je najpre obuhvatio „likvidaciju šteta, razmatranje i ocenjivanje rizika, ispitivanje odštetnih zahteva, procenu rizika i šteta, likvidaciju havarija u pomorskom osiguranju“, kao i „namirenje odštetnih zahteva, tj. obračun i isplatu naknada iz osiguranja i s tim povezane aktivnosti“. Napomenuto je da u izloženi opis ne spadaju „procena nepokretnosti, procena vrednosti imovine za druge svrhe i delatnost privatnih istražitelja“. Opis delatnosti zastupnika i posrednika u osiguranju odnosio se na prodaju, pregovaranje ili davanje ponuda za polise osiguranja i reosiguranja.

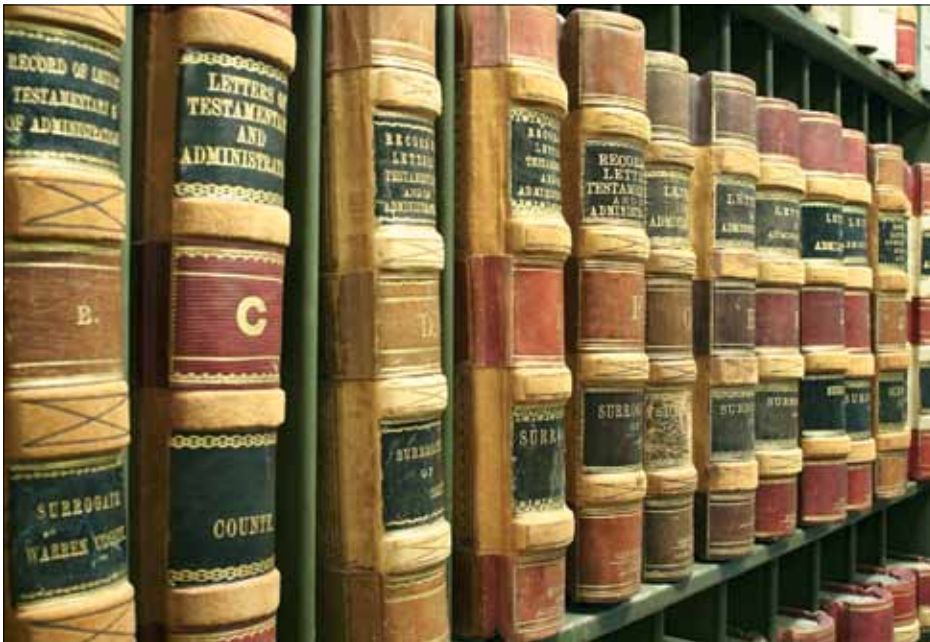
Najzad, grupa poslova *Ostale pomoćne delatnosti u osiguranju i penzijskim fondovima* obuhvatila je u navedenoj uredbi „pomoćne delatnosti koje su uključene u pružanje usluga osiguranja i penzijskih fondova ili su blisko povezane sa ovim uslugama, osim finansijskog posredovanja, obrade odštetnih zahteva i usluga zastupnika i posrednika u osiguranju“. Takođe, pod *Ostale pomoćne delatnosti u osiguranju i penzijskim fondovima* dotična uredba svrstala je još „aktuarske usluge i administrativne poslove u vezi sa oštećenim stvarima i ostacima oštećenih stvari“. Napomenuto je da ovde ne spadaju „pomoćne delatnosti u pomorskom i rečnom saobraćaju u vezi sa havarijama“.

Na zasedanju 12. oktobra 2010. godine, Narodna skupština RS donela je Zakon o zaštiti potrošača. Objavljen je u „Službenom glasniku RS“, br. 73/2010 od 12. oktobra 2010. Zakon je stupio na snagu 20. oktobra iste godine, a početak primene pomenen je za 1. januar 2011. Danom početka primene ovog zakona prestali su da važe istoimeni zakon iz 2005. i Zakon o odgovornosti proizvođača stvari sa nedostatkom, takođe iz 2005. godine. Prema izričitoj odredbi Zakona, on se ne primenjuje na ugovore koji se zaključuju izvan poslovnih prostorija, a imaju za predmet osiguranje (član 4. stav 2).

Narodna skupština RS donela je i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, na zasedanju održanom 23. novembra 2010. godine. Tekst Zakona objavljen je u „Službenom glasniku RS“, br. 88/2010 od 23. novembra 2010, a stupio je na snagu 1. decembra iste godine. Glavna tema jeste dopunski rad u zdravstvenim ustanovama. Zakonom je, pored ostalog, regulisano plaćanje naknade osiguravača po osnovu dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja u korist zdravstvene ustanove za pruženu uslugu osiguraniku pacijentu, po osnovu dopunskog rada zdravstvene ustanove.

Na zasedanju 23. novembra 2010. Narodna skupština RS donela je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o turizmu. Objavljen je u „Službenom glasniku RS“, br. 88/2010 od 23. novembra 2010, a stupio je na snagu 1. decembra 2010. godine. Najvažnija novost je da se bitno menja pravni režim izdavanja licence organizatoru putovanja, uveden osnovnim tekstom ovog zakona iz 2009. godine. U osnovnom tekstu bilo je propisano da je podnosilac zahteva za licencu dužan da podnese samo odgovarajuću polisu osiguranja. Ovim zakonom podnosiocu zahteva za licencu dozvoljava se da bira između „propisane polise osiguranja“, garancije banke i depozita.

Na zasedanju održanom 23. novembra 2010. Narodna skupština RS donela je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o Agenciji za osiguranje i finansiranje izvoza. Objavljen je u „Službenom glasniku RS“, br. 88/2010 od 23. novembra 2010, a stupio je na snagu 1. decembra iste godine. Pored statusnih promena, Zakonom je utvrđen gornji limit osiguranja i reosiguranja izvoznih poslova i investicija u inostranstvu.



Narodna skupština RS donela je Zakon o transportu opasnog tereta na zasedanju održanom 23. novembra 2010. godine. Objavljen je u „Službenom glasniku RS“, br. 88/2010 od 23. novembra 2010. Zakon će stupiti na snagu 22. maja 2011. godine, dok će odredba člana 13. stav 2. početi da se primenjuje od 22. maja 2012. Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaće da važe Zakon o prevozu opasnih materija iz 1990, sa svim kasnijim izmenama i dopunama, kao

i Uredba o prevozu opasnih materija iz 2002. godine. Zakon sadrži brojne statusne novine i nove pravne institute, što je rezultat usaglašavanja domaćeg prava s pravom Evropske unije. Kao i do sada, predviđeno je obavezno osiguranje transporta opasnog tereta. Celishodno je da osiguravači do dana stupanja na snagu ovog zakona usklade sa njim opšte ili posebne uslove osiguranja pri prevozu opasnih materija, to jest opasnog tereta.

Na zasedanju održanom 30. novembra 2010. godine Narodna skupština RS donela je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o stečaju i likvidaciji banaka i društava za osiguranje. Objavljen je u „Službenom glasniku RS“, br. 91/2010 od 3. decembra 2010, a stupio je na snagu 10. decembra iste godine. Ovo su druge po redu izmene i dopune tog zakona. Ovom prilikom regulisana su prava, obaveze i odgovornosti Narodne banke Srbije, Agencije za osiguranje depozita u svojstvu oficijelnog likvidacionog upravnika odnosno stečajnog upravnika, kao i nadležnog suda u postupku likvidacije ili stečaja društva za osiguranje. Zakon može da bude interesantan za one koji žele da kupe stečajnog dužnika (osiguravajuće društvo u stečaju).

Narodna skupština RS donela je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita na zasedanju održanom 30. novembra 2010. Objavljen je u „Službenom glasniku RS“, br. 91/2010, a stupio je na snagu 10. decembra 2010. godine. Zakonom su popunjene neke pravne praznine oko načina i drugih mera za isplatu depozita putem Agencije za osiguranje depozita.

Narodna skupština RS donela je i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o Agenciji za osiguranje depozita, na zasedanju održanom 30. novembra 2010. Objavljen je u „Službenom glasniku RS“, br. 91/2010, a stupio je na snagu 10. decembra 2010. Za slučaj kada nastupi likvidacija ili stečaj banke, ili društva za osiguranje – a osigurani depoziti ne pokrivaju gubitke – zakonodavac je znatno proširio ovlašćenja ove agencije da bi se, putem Vlade RS i na druge načine, hitno namirili gubici.